

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10*

THE MODEL OF ACADEMIC MANAGEMENT ACCORDING TO THE IDDHIBADA
4 PRINCIPLES IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE
SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA 10.

พัฒนพรชัย เมฆวิลัย

Patpronchai Makvilai

บุญเชิด ชำนิศาสตร์

Boonchurd Chumnisart

สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

Suddhipong Srivichai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

E-mail: surachaihongtrakool@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 3) เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ประชากรทั้งหมด 341 คน สถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน สันทนากลุ่ม จำนวน 10 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตรวจสอบความรู้ขั้นพื้นฐานของผู้เรียนและจัดกิจกรรมปรับความพร้อมของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการและครอบคลุมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน 2. พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ รักษะ วิริยะ สู้้น จิตตะ สติเจตนา วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา และพร้อมด้วย

* Received: 25 May 2023; Revised: 27 June 2023; Accepted: 28 June 2023

วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายของโรงเรียนมัธยมศึกษา นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการบริหารงานวิชาการตามสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ประกอบด้วย 4 ส่วน คือส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ตามหลักอิทธิบาท 4, โรงเรียนมัธยมศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

Abstract

This research article aims to investigate the state of academic administration in secondary schools and propose a model of academic administration based on the Iddhibhada 4 principles. Specifically, the study focuses on secondary schools operating under the purview of the Secondary Education Service Area Office District 10. A mixed-method research design was employed, comprising quantitative analysis with a total population of 341 individuals and qualitative data collection involving interviews with 10 experts, focus group discussions, and photo documentation.

The results indicate significant challenges in the current state of academic administration in secondary schools under the Secondary Education Service Area Office District 10 across all five areas examined. Overall, the opinions expressed by participants reflected a high level of concern. The identified issues encompassed the implementation of the educational institution curriculum, assessment of learners' foundational knowledge, adjustment of learner readiness through tailored activities, provision of opportunities for self-assessment, and comprehensive educational development plans that engage learners in all aspects. Building upon the findings, an academic administration model was developed based on the Iddhibhada 4 principles for secondary schools operating under the Secondary Education Service Area Office District 10. The model integrates Chanta (zeal), Love Work, Wiriya (effort), Suakan (discipline), Chitta (mindfulness), Jai Jai (wisdom), Wimansa (reflection), and collaboration with the school's vision, mission, policies, as well as the Ministry of Education's guidelines for academic administration during the COVID-19 outbreak. The proposed model of academic administration according to the Iddhibhada 4 principles in secondary schools under the purview of the Office of the Secondary Education Service Area 10 comprises four parts: an introduction, a detailed model description, an implementation process, and conditions for achieving success.

Keywords: Academic Administration, The Iddhibhadda 4 Principles, Secondary Schools, Secondary Education Service Area Office District 10

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 49 ได้บัญญัติถึงสิทธิของบุคคลในการรับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่นด้วย การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 80 (3) ได้บัญญัติให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งได้กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การจัดหาหนังสือเรียน แบบฝึกหัด หนังสือ ห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน การจัดทำหน่วยคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ และการแก้ปัญหาครูขาดแคลน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ยังมีผู้บริหารตลอดถึงครูในโรงเรียนยังขาดการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่แก่บุคลากรในองค์กร มีการพูดจาหยาบค้าย ไม่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ไม่เห็นประโยชน์ของส่วนรวม ทำงานเพื่อประโยชน์ของตนเองมากเกินไป เกิดความเห็นแก่ตัว และทำไม่ดีไม่เสมอต้นเสมอปลาย ทำให้โรงเรียนเกิดภาวะองค์กรบกพร่อง ประสบความล้มเหลวในด้านการบริหารของผู้บริหาร ทำให้มีผลกระทบต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ทำให้เกิดความเสียหายต่อโรงเรียน โรงเรียนเสื่อมเสียชื่อเสียง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) หลักอภิบาล 4 เป็นหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหาร ซึ่งพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุต

โต) กล่าวว่า อิทธิบาท แปลว่า ธรรมเครื่องให้ถึงอิทธิ (ฤทธิ์หรือความสำเร็จ) หรือธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จ หรือแปลง่าย ๆ ว่า ทางแห่งความสำเร็จ มี 4 อย่าง คือ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิดจดจ่อ) และวิมังสา (ความสอบสวน ไตร่ตรอง) แปลให้จำง่ายตามลำดับว่า มีใจรัก พากเพียรทำ เอาจิตฝึกฝนใช้ปัญญาสอบสวน (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2543) ซึ่งจะทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพต่อไป

ดังนั้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เพื่อเป็นการเสนอแนวทางการนำหลักพุทธบริหาร คือหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิจัย เพื่อการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้สอนและผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พึงประสงค์ ทั้งด้านวิชาการและความประพฤติที่ดี สร้างคนดี คนเก่ง และมีความสุขในโรงเรียนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
3. เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research Design) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จากแหล่งข้อมูล : หนังสือ บทความ ตำรา งานวิจัย website, เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร, การวิเคราะห์ : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis 2) แจกแบบสอบถามครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 341 คน

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สัมภาษณ์เกี่ยวกับพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 จำนวน 10 คน 2) ยกร่างพัฒนา

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 แหล่งข้อมูล : ผลลัพธ์จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1, เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร, การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis, ผลลัพธ์ที่ได้ : ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 (ฉบับร่างที่ 1) 2) พัฒนาโดยสนทนากลุ่ม แหล่งข้อมูล : ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการ/ผู้บริหารโรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกจำนวน 10 รูป/คน, ผลลัพธ์ที่ได้ : ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 (ฉบับร่างที่ 2)

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ได้แก่ ปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา, เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร, การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา, ผลลัพธ์ที่ได้ : ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ฉบับสมบูรณ์

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการสนทนากลุ่ม

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 4 จังหวัด รวมจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 60 โรงเรียน มีครูสอนในโรงเรียน จำนวน 2,900 คน โดยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเปรียบเทียบสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie & D.W. Mogan) ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรเช่นเดียวกัน และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 341 คน (ธานินท์ ศิลปจารุ, 2551)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา จำนวน 10 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling)
2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านการศึกษา จำนวน 10 รูป/คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling)

สามารถสรุปกระบวนการนี้ได้ว่า ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 – วิเคราะห์สภาพของตัวแปรด้วยสถิติ – พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 – ตรวจสอบรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่ม – เสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา และด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ดำเนินการให้หลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานก่อนพัฒนาหลักสูตร และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ดำเนินการ เลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลางและหลักสูตรท้องถิ่น

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ตรวจสอบความรู้ขั้นพื้นฐานของผู้เรียน และจัดกิจกรรมปรับความพร้อมของผู้เรียน นำภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ เตรียมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรขั้นพื้นฐาน และจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการประเมินการเรียนได้ มีการ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา และผู้ขอเทียบโอนต้องมีเวลา เรียนอยู่ในสถานศึกษาที่เทียบโอนไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การ ประเมินผลการเรียนประกอบด้วยการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน

ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียง จากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการ และครอบคลุมในเรื่องหน่วยงานต้นสังกัด ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมดำเนินงานตามระบบการประเมิน คุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ จัดระบบสารสนเทศที่มาข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจาก มากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อ การเลือกใช้สื่อ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจเสียก่อนว่าเหตุใดจึงต้องใช้สื่อดังกล่าว และการใช้สื่อ ต้องเลือกใช้ให้ เหมาะสมกับเวลาและความคล่องแคล่ว และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ หลังจากใช้สื่อ ต้องมีการ ทบทวนข้อมูลความรู้และเกิดความคิดใหม่ ๆ

2. พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกต้องเอื้ออำนวย เช่น หลักสูตร นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 2) หลักการบริหารวิชาการ 10 ข้อ 3) วัตถุประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 1) ระบบงาน คือ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 10 ข้อ 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 13 ข้อ 3) การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 12 ข้อ 4) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 14 ข้อ 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 9 ข้อ และหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ รักงาน (เห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ) วิริยะ สู้งาน (ความเพียร เห็นเป็นความท้าทาย ใจสู้ ขยัน) จิตตะ ใส่ใจงาน (ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ จริงจัง) วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา (ไตร่ตรอง พิสูจน์ ทดสอบ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข) และโครงการพัฒนางานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โครงการที่ 3 โครงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โครงการที่ 4 โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โครงการที่ 5 โครงการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี 2) กระบวนการจัดการ คือ กระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนใน 4 ขั้นตอน

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) โครงสร้าง คือ ภารกิจของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน 2) การตัดสินใจ คือ ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ 3 ขั้นตอน 3) แนวทางการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 จำนวน 3 มาตรฐาน

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายของโรงเรียนมัธยมศึกษา นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการบริหารงานวิชาการตามสถานการณ์การระบาดของโควิด 19

3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกต้องเอื้ออำนวย เช่น หลักสูตร นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2) หลักการบริหารวิชาการ 10 ข้อ 3) วัตถุประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 1) ระบบงาน คือ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 10 ข้อ 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 13 ข้อ 3) ด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 12 ข้อ 4) ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 14 ข้อ 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 9 ข้อ โดยบูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ รักงาน (เห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ) วิริยะ สู้งาน (ความเพียร เห็นเป็นความท้าทาย ใจสู้ ขยัน) จิตตะ ใส่ใจงาน (ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ จริงจัง) วิมังสา

ทำงานด้วยปัญญา (ไตร่ตรอง พิสูจน์ ทดสอบ ตรวจสอบ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข) และโครงการพัฒนางานวิชาการตามหลักอริยธำมาสน์ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โครงการที่ 3 โครงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โครงการที่ 4 โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โครงการที่ 5 โครงการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี โดยทั้ง 5 โครงการบูรณาการร่วมกับหลักอริยธำมาสน์ 4 ซึ่งแต่ละโครงการมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้วยหลักอริยธำมาสน์ 4 ทั้ง 5 โครงการ 2) กระบวนการจัดการ คือ กระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนใน 4 ขั้นตอน

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) โครงสร้าง คือ ภารกิจของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน 2) การตัดสินใจ คือ ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ 3 ขั้นตอน 3) แนวทางการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 จำนวน 3 มาตรฐาน

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายของโรงเรียนมัธยมศึกษา นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการบริหารงานวิชาการตามสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 และรูปแบบทั้ง 4 ส่วนเป็นไปตาม “AI Model”

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยธำมาสน์ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาศาภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาตามลำดับ โดยผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตรวจสอบความรู้ขั้นพื้นฐานของผู้เรียน และจัดกิจกรรมปรับความพร้อมของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ได้ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการและครอบคลุมในเรื่อง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อ การเลือกใช้สื่อ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของเพชริน สงค์ประเสริฐ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน

2) องค์ประกอบเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานเป็นทีม 3) องค์ประกอบด้านภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการ 4) องค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการดำเนินงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น รายละเอียดปรากฏในคู่มือการดำเนินการ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (เพชริน สงค์ประเสริฐ, 2537) และสอดคล้องกับงานวิจัยของคัมภีร์ สุดแท้ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก” ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบหลักที่ 1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การวางแผนด้านวิชาการ การเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหนังสือ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล องค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ คือ การระบุเป้าหมาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์การส่งเสริม ควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศ การตรวจสอบและประเมินผล และการสะท้อนผล รายงานผลการดำเนินงาน และการนำผลการประเมินไปใช้ (คัมภีร์ สุดแท้, 2553)

2. พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกต้องเอื้ออำนวย เช่น หลักสูตร นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 2) หลักการบริหารวิชาการ 10 ข้อ 3) วัตถุประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 1) ระบบงาน คือ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 10 ข้อ 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 13 ข้อ 3) การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 12 ข้อ 4) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 14 ข้อ 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 9 ข้อ และหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ รักงาน (เห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ) วิริยะ สู้งาน (ความเพียร เห็นเป็นความท้าทาย ใจสู้ ขยัน) จิตตะ ใส่ใจงาน (ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ จริงจัง) วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา (ไตร่ตรอง พิสูจน์ ทดสอบ ตรวจสอบ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข) และโครงการพัฒนางานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โครงการที่ 3 โครงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โครงการที่ 4 โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โครงการที่ 5 โครงการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี

2) กระบวนการจัดการ คือ กระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนใน 4 ขั้นตอน

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) โครงสร้าง คือ ภารกิจของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน 2) การตัดสินใจ คือ ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ 3 ขั้นตอน 3) แนวทางการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561 จำนวน 3 มาตรฐาน

ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายของโรงเรียนมัธยมศึกษา นโยบายของ

กระทรวงศึกษาธิการในการบริหารงานวิชาการ ตามสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของธีระพร อายุวัฒน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก” ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 17 ด้าน ได้ข้อสรุปแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กทั้ง 17 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนนำ กล่าวถึงความเป็นมา ความสำคัญและยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานขนาดเล็ก แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย แนวคิดและหลักการ ยุทธศาสตร์ และคุณลักษณะของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก แนวปฏิบัติที่เป็น เลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก เงื่อนไขของการนำแนวปฏิบัติที่เป็น เลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กไปใช้ ผลการตรวจสอบแนวปฏิบัติที่ เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กมีประโยชน์และนำไปใช้ปฏิบัติได้ จริง (ธีระพร อายุวัฒน์, 2552) และวสันต์ นาวเหนียว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการที่เป็นเลิศ ของโรงเรียนรุ่งสุมัง” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนรุ่งสุมัง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือส่วนที่ 1 ความนำ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของแนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของ โรงเรียนรุ่งสุมัง ประกอบด้วยแนวคิดและหลักการการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนรุ่งสุมัง วัตถุประสงค์ของแนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนรุ่งสุมัง คุณลักษณะของโรงเรียนรุ่งสุมัง และแนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนรุ่งสุมัง ตามกรอบแนวคิดการบริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลมี 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงาน บุคคล และการบริหารงานทั่วไป ส่วนที่ 3 เงื่อนไขการนำเสนอแนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียน รุ่งสุมังไปใช้ (วสันต์ นาวเหนียว, 2550)

3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกต้องเอื้ออำนวย เช่น หลักสูตร นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2) หลักการ บริหารวิชาการ 10 ข้อ 3) วัตถุประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ 4 ข้อ ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 1) ระบบงาน คือ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา 10 ข้อ 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 13 ข้อ 3) ด้านการวัดผลประเมินผล และการ เทียบโอนผลการเรียน 12 ข้อ 4) ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 14 ข้อ 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 9 ข้อ โดยบูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ รักษากัน (เห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ) วิริยะ สู้งาน (ความเพียร เห็นเป็นความท้าทาย ใจสู้ ขยัน) จิตตะ ใส่ใจงาน (ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ จริงจัง) วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา (ไตร่ตรอง พิสูจน์ ทดสอบ ตรวจสอบ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข) และโครงการพัฒนางานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียน มัธยมศึกษา คือ โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โครงการที่ 2 โครงการพัฒนา

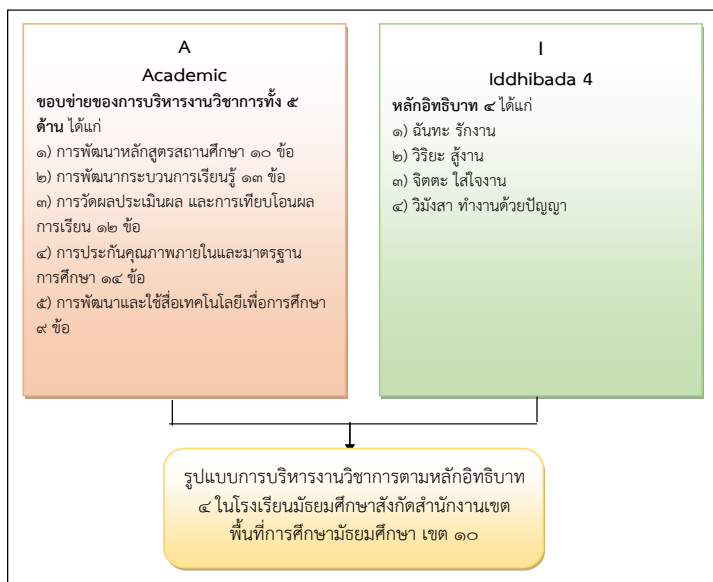

ศักยภาพผู้เรียน โครงการที่ 3 โครงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โครงการที่ 4 โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โครงการที่ 5 โครงการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี โดยทั้ง 5 โครงการบูรณาการร่วมกับหลักอริยาบท 4 ซึ่งแต่ละโครงการมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้วยหลักอริยาบท 4 ทั้ง 5 โครงการ 2) กระบวนการจัดการ คือ กระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนใน 4 ขั้นตอน ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) โครงสร้าง คือ การกิจของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน 2) การตัดสินใจ คือ ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ 3 ขั้นตอน 3) แนวทางการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 จำนวน 3 มาตรฐาน ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายของโรงเรียนมัธยมศึกษา นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการบริหารงานวิชาการตามสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 และรูปแบบทั้ง 4 ส่วนเป็นไปตาม “AI Model” จากผลการวิจัยครั้งนี้ ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของฐณิกานต์ เต่งตระกูล ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผลการศึกษายังพบว่า สมรรถนะด้านการบริหารวิชาการ ได้สมรรถนะทั้ง 14 สมรรถนะคือ 1) การมีจริยธรรม 2) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) การบริหารการจัดการเรียนรู้ 5) การพัฒนาตนเอง 6) การส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ 7) การมีภาวะผู้นำ 8) การสื่อสารและจูงใจ 9) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 10) การทำงานเป็นทีม 11) การมีวิสัยทัศน์ 12) การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 13) การบริการที่ดี 14) การวิเคราะห์ (ฐณิกานต์ เต่งตระกูล, 2551) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพันธ์ แสนสี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอริยาบท 4 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น มัธยมศึกษาตอนปลาย” ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรนำหลักอริยาบท 4 มาประยุกต์และบริหารงานบูรณาการกับนโยบายของการบริหารโรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและนำมาซึ่งประโยชน์สุขของคนในชุมชน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการการประยุกต์ใช้หลักอริยาบท 4 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรเสนอความต้องการ ปัญหาและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์การบริหารงานของโรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อได้รับข้อมูลปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น (สุพันธ์ แสนสี, 2558)

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่จากรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ดังภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการในด้านงานวิชาการของสถานศึกษา มีการตรวจสอบความรู้ขั้นพื้นฐานของผู้เรียนและจัดกิจกรรมปรับความพร้อมของผู้เรียน นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ได้ มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ รักงาน วิริยะ สู้งาน จิตตะ ใส่ใจงาน วิมังสา ทำงานด้วยปัญญา และครอบคลุมในเรื่อง และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อ การเลือกใช้สื่อ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลางและหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนประกอบด้วยการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้จัดระบบสารสนเทศที่มาข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาการใช้สื่อหลังจากใช้สื่อต้องมีการทบทวนข้อมูลความรู้และเกิดความคิดใหม่ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษากระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยบท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.2 ควรศึกษานวัตกรรมการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยบท 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารจัดการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ฐณิกานต์ เต่งตระกูล. (2551). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยสารคาม.
- ธานินท์ ศิลปจารุ. (2551). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธีระพร อายุวัฒน์. (2552). แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก. ใน *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543). *พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2537). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วสันต์ นาวเหนียว. (2550). แนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนรุ่งสัณ. ใน *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา ปีการศึกษา 2550*. กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพันธ์ แสนสี. (2558). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น มัธยมศึกษาตอนปลาย. ใน *ปรัชญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.